

Tabel 1

Stikstofgebruiksnormen

Waarvoor gebruiken?

De stikstofgebruiksnormen gebruikt u om de totale stikstofgebruiksruimte voor meststoffen voor uw bedrijf te berekenen. De stikstofgebruiksnormen (kilo's stikstof per hectare per jaar) zijn per gewas of gewasgroep vastgesteld.

Hoe te gebruiken?

U rekent met de oppervlakte en het gewas dat op 15 mei wordt geteeld. U vermenigvuldigt de oppervlakte in hectare met de norm die bij het betreffende gewas en de grondsoort hoort. Dit doet u voor alle gewassen. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Volgteelt

Begint u na de eerste teelt met een andere teelt, dan kunt u ook deze volgende teelt meenemen in de berekening van de totale stikstofgebruiksruimte voor uw bedrijf. Per volgteelt kunt u een stikstofgebruiksnorm meetellen. Voor enkele gewassen mag u de norm pas meetellen in het jaar van oogsten (zie voetnoot 5). Als in de tabel een aparte norm is opgenomen voor een volgteelt, dan moet u die gebruiken. In andere gevallen kunt u rekenen met de norm die zou gelden wanneer het om een eerste teelt gaat.

Dit geldt niet voor gewassen waarbij 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm voor het hele jaar en niet per teelt.

Volgteelt na maïs

Als u na de teelt van maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas teelt, mag u voor deze volgteelt geen extra stikstofgebruiksnorm meetellen (zie voetnoot 2 en 6 en tabel 10b).

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt op bedrijfsniveau en niet op perceelsniveau of grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Onder grasland met volledig maaien wordt ook verstaan grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid. Het aantal stuks jongvee in de wei mag dan niet groter zijn dan het aantal ouderdieren dat u op uw bedrijf houdt. Hobbymatig gehouden dieren worden hierbij niet meegeteld.

Winterteelt

Voor gewassen waarbij 'winterteelt' is vermeld, geldt dat u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten kunt gebruiken. Als een deel van de norm in het tweede jaar wordt gebruikt, dan mag dat tot maximaal de hoeveelheid vermeld bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelten rekent u met de norm voor het gewas dat in economisch opzicht het meest rendabel is. Bij onderzaai rekent u met de norm voor het hoofdgewas. Als na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas doorgroeit tot een oogstbaar product, mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Als u bij de teelt van graszaad in het voorjaar of najaar nog een voedersnede wint, dan kunt u het perceel in deze voorjaars- of najaarsperiode als grasland beschouwen en rekent u naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor verschillende consumptie- en pootaardappelrassen is per ras een hoge of lage norm vastgesteld. Voor rassen die niet zijn opgenomen in tabel 1a en 1b moet u rekenen met de norm 'consumptieaardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig' uit tabel 1.

Suikerbieten, fritesaardappelen en granen op klei

Voor suikerbieten, fritesaardappelen uit tabel 1c en granen die worden geteeld op klei gelden hogere stikstofgebruiksnormen. Voor het gebruik van deze hogere normen gelden voorwaarden. Deze voorwaarden vindt u op onze website.

Gewas	Klei 2018	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2018	Zuidelijk ¹³ zand 2018	Löss ⁴ 2018	Veen 2018
Grasland (kg N per ha per jaar)					
Grasland met beweiden	345	250	250	250	265
Grasland met volledig maaien ¹	385	320	320	320	300
Tijdelijk grasland² (kg N per ha per periode)					
van 1 januari tot minstens 15 april	60	50	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei ³	110	90	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	250	210	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	280	235	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	310	250	250	250	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310	250	250	250	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280	235	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95	80	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30	25	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)					
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1a)	275	260	208	204	270
Consumptieaardappelrassen overig	250	235	188	184	245
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 1a)	225	210	168	164	220
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	120	120	96	96	120
Pootaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1b)	140	140	140	140	140
Pootaardappelrassen overig	120	120	120	120	120
Pootaardappelrassen lage norm (zie tabel 1b)	100	100	100	100	100
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	180	165	165	165	170
Zetmeelaardappelen	240	230	184	184	230
Suikerbieten	150	145	116	116	145
Cichorei	70	70	70	70	70
Voederbieten	165	165	132	132	165
Wintertarwe ⁵	245	160	160	190	160
Zomertarwe	150	140	140	140	140
Wintergerst ⁵	140	140	140	140	140
Zomergerst	80	80	80	80	80
Triticale ⁵	160	150	120	120	150
Winterrogge ⁵	140	140	140	140	140
Haver ⁵	100	100	100	100	100
Mais, bedrijven met derogatie ⁶	160	140	112	112	150
Mais, bedrijven zonder derogatie ⁶	185	140	112	112	150
Luzerne, eerste jaar	40	40	40	40	40
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0
Gras voor industriële verwerking (inzaai in september en eerste jaar)	30	25	25	25	25
Gras voor industriële verwerking (inzaai voor 15 mei en volgende jaren)	310	250	250	250	265
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165	150	120	120	155
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200	185	148	148	190
Graszaad, rietzwenkgras	140	130	104	104	135
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, veldbeemd	130	100	80	80	105

Gewas	Klei 2018	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2018	Zuidelijk ¹³ zand 2018	Löss ⁴ 2018	Veen 2018
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85	75	60	60	80
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35	35	28	28	35
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	105	84	84	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszaad, westerwolds	110	100	80	80	105
Graszaad, Italiaans	130	120	96	96	125
Graszaad, overig	90	80	64	64	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszoden	340	340	272	272	340
Ui, overig	120	120	120	120	120
Zaaiui	170	120	120	120	120
Winterui, 2e jaars plantui	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	120	96	96	125
Blauwmaanzaad	110	100	80	80	105
Karwij	150	140	112	112	145
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	80	64	64	85
Koolzaad, winter	205	190	152	152	195
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45	36	36	45
Koolzaad, zomer	120	120	96	96	120
Vlas	70	70	56	56	70
Akkerbouwgewassen, overig	200	185	148	148	190
Bladgewassen (kg N per ha per teelt)					
Spinazie, 1e teelt	260	190	152	152	200
Spinazie, volgteelt	185	145	116	116	150
Slasoorten, 1e teelt	180	165	132	132	170
Slasoorten, volgteelt	105	105	84	84	105
Andijvie, 1e teelt	180	170	136	136	170
Andijvie, volgteelt	90	90	72	72	90
Selderij, bleek/groen	200	185	148	148	190
Prei	245	225	180	180	235
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	90	72	72	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	250	200	200	260
Koolgewassen (kg N per ha per teelt)					
Spruitkool	290	265	212	212	275
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50	40	40	50
Witte kool	320	290	232	232	305
Rode kool	285	260	208	208	270
Savooiekool	285	260	208	208	270
Spitskool	285	260	208	208	270
Bloemkool	230	210	168	168	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	110	88	88	115
Broccoli	270	235	188	188	245
Chinese kool	180	155	124	124	160
Boerenkool	170	155	124	124	160

Gewas	Klei 2018	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2018	Zuidelijk ¹³ zand 2018	Löss ⁴ 2018	Veen 2018
Paksoi	180	165	132	132	170
Raapstelen	140	130	104	104	135
Kruiden (kg N per ha per teelt)					
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	275	250	200	200	260
Kruiden, wortelgewassen	200	185	148	148	190
Kruiden, zaadgewassen	100	90	72	72	95
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)					
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	110	88	88	115
Aardbei (productie)	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	70	56	56	75
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	175	140	140	180
Suikermaïs	200	185	148	148	190
Stam/stokboon, vers	120	110	88	88	115
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	108	108	135
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	40	40	50
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30	30
Peul	90	85	68	68	85
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)					
Asperge (excl. opkweek)	85	75	60	60	80
Knolselderij	200	185	148	148	190
Knolvenkel/venkel	180	165	132	132	170
Koolraap	170	155	124	124	160
Koolrabi	180	165	132	132	170
Kroten/rode bieten	185	170	136	136	175
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110	110
Bospeen	50	50	50	50	50
Rabarber	250	230	184	184	240
Radijs	80	80	64	64	80
Schorseneer	170	170	170	170	170
Witlof	100	100	100	100	100
Stengel/knol/wortelgewassen, overig	200	185	148	148	190
Groenbemesters⁷ (kg N per ha per teelt)					
Niet-vlinderbloemige groenbemesters	60	50	50	50	60
Vlinderbloemige groenbemesters	30	25	25	25	30
Bloembollengewassen⁵ (kg N per ha per teelt)					
Acidanthera	255	240	240	240	240
Anemone coronaria	130	125	125	125	125
Fritillaria imperialis	135	130	130	130	130
Hyacint	220	210	210	210	210
Iris, grofbollig	170	160	160	160	160
Iris, fijnbollig	140	135	135	135	135
Krokus, grote gele	175	165	165	165	165

Gewas	Klei 2018	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2018	Zuidelijk ¹³ zand 2018	Löss ⁴ 2018	Veen 2018
Krokus, overig	90	85	85	85	85
Narcis	145	140	140	140	140
Tulp	200	190	190	190	190
Dahlia	110	105	105	105	105
Gladiool, pitten	260	245	245	245	245
Gladiool, kralen	190	180	180	180	180
Knolbegonia	150	145	145	145	145
Lelie	155	145	145	145	145
Zantedeschia	120	120	120	120	120
Bloembollengewassen, overig	165	155	155	155	155
Fruitteeltgewassen (kg N per ha per jaar)					
Appel	175	165	165	165	165
Blauwe bes	100	95	95	95	95
Braam	150	140	140	140	140
Framboos	150	140	140	140	140
Kers	175	165	165	165	165
Peer	175	165	165	165	165
Pruim	175	165	165	165	165
Rode bes	150	140	140	140	140
Wijnbouw	100	95	95	95	95
Zwarte bes	175	165	165	165	165
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)					
Buitenbloemen hoge norm ⁸	200	200	200	200	200
Buitenbloemen overig	150	150	150	150	150
Tagetes	90	80	80	80	90
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)					
Laanbomen: onderstammen	40	40	40	40	40
Laanbomen: spillen	90	90	90	90	90
Laanbomen: opzetters	115	115	115	115	115
Sierheesters	75	75	75	75	75
Coniferen (inclusief kerstsparen en dennen)	80	80	80	80	80
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)	70	70	70	70	70
Bos- en Haagplantsoen	95	95	95	95	95
Vaste planten	175	175	175	175	175
Vruchtbomen: onderstammen	30	30	30	30	30
Vruchtbomen: moerbomen	110	110	110	110	110
Vruchtbomen, overig	135	105	105	105	105
Trek- en besheesters	80	80	80	80	80
Snijgroen	95	95	95	95	95
Ericaceae	70	70	70	70	70
Buxus	95	95	95	95	95
Bosbouw (kg N per ha per jaar)					
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassaproductie	90	90	90	90	90
Vaste norm op bedrijfsniveau⁹ (kg N per ha per jaar)					
Vaste norm	110	110	110	110	110

- 1 Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
- 2 De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op maïs.
- 3 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voorzover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit gebruik meststoffen.
- 4 De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.
- 5 De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.
- 6 De normen voor maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters.
- 7 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden. Voor groenbemesters op zand, löss en veen geldt: inzaaien voor 1 september en na 1 december ploegen. Op klei geldt: inzaaien voor 1 september en ploegen nadat de groenbemester aantoonbaar minimaal 8 weken wordt geteeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor groene braak en als de groenbemester minimaal tien weken in het groeiseizoen op het land staat als aansluitend daarop een volggewas wordt geteeld. De normen gelden niet voor groenbemesters die aansluiten op maïs.
- 8 Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: *Alchemilla mollis*, *Carthamus*, *Gypsophila paniculata*, *Lymonium*, *Lysimachia*, *Paeonia*, *Solidago*, *Veronica*.
- 9 Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.
- 10 Zandgronden in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe
- 11 Zandgronden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Zeeland
- 12 Zandgronden in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht
- 13 Zandgronden in de provincies Limburg en Noord-Brabant